

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2019-099

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 24 september 2019
Zaaknummer Z/19/338605 /INT/19/914885
Onderwerp RIB pilot 'Schuldenvrij'
Portefeuillehouder Belinda Elfrink

Contactpersoon Roos Koopmans
E-mail R.Koopmans@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595111

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

In maart van dit jaar is de pilot 'Schuldenvrij' gestart. Via deze raadsinformatiebrief informeren wij u graag over de eerste bevindingen uit deze pilot.

Kernboodschap

Naar aanleiding van het coalitieakkoord is het doel van deze pilot om inwoners met (beginnende) schulden vroegtijdig in beeld te krijgen en te ondersteunen. Door meldingen van betalingsachterstanden door en bij o.a. woningcorporaties, energie-, gas- en waterleveranciers, benaderen wij de betreffende inwoners actief om hen passende, preventieve hulp te bieden. Hierdoor kan sneller dan voorheen worden ingesprongen op (dreigende) problematische schulden. In de periode maart t/m juni zijn bijna 50 nieuwe huishoudens in beeld gekomen. Dit sluit aan bij de doelstelling uit de beleidsnota armoede & schulden om per 1-1-2022 380 (gelijk aan 10%) meer huishoudens met een grote kans op problematische schulden in beeld te krijgen.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Coalitieafspraken
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☒ Anders, namelijk actief informeren

Inhoudelijke boodschap

In maart van dit jaar is de pilot 'Schuldenvrij' gestart door inzet van een preventiemedewerker. In de periode maart tot en met juni 2019 zijn 47 huishoudens bereikt en ondersteund vanuit de pilot. Deze inwoners waren zonder de pilot waarschijnlijk in nog grotere schulden terecht gekomen. Bij het

doorzetten van deze lijn zal de beoogde doelstelling uit het schuldenbeleid, om per 1-1-2022 380 nieuwe huishoudens in beeld, behaald worden. Op basis hiervan is de pilot tot dusver effectief. De communicatie is enkel nog uitgezet bij de belangrijkste melders van betalingsachterstanden en we nemen nog geen pro-actieve stappen bij het uitblijven van reactie op onze brief met ondersteuningsaanbod.

Er is een breed scala aan dossiers binnengekomen. Een deel van de inwoners is succesvol geholpen. Er is ook een deel dat door de problematische schulden niet meer preventief genoemd kan worden en bij schuldhelpverlening thuishoort. De pilot heeft deze inwoners, die tot nu toe niet in zicht waren bij schuldhelpverlening, in beeld gebracht. Op basis hiervan is afstemming van werkzaamheden tussen het voorliggend veld, preventieve taken en schuldhelpverlening één van prioriteiten.

De baten van preventieve investeringen zoals deze pilot zijn pas na een aantal jaren merkbaar. Op basis van landelijke gegevens leidt een investering van €1,- in preventieve schuldhelpverlening tot een gemeentelijk besparing tussen de €1,57 - €2,91.

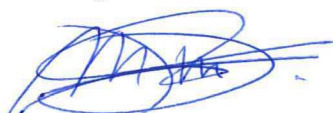
Voor een uitgebreidere toelichting op de effectiviteit van de pilot, de aanbevelingen die daaruit voortkomen en de kosten verwijzen wij u graag naar de bijlage 'Samenvatting tussenevaluatie pilot Schuldenvrij'.

Communicatie en vervolgproces

Het betreft een tussentijdse evaluatie die wordt gedeeld met de partners uit het armoedepplatform in het najaar van 2019.

Na afloop van de pilot, in het voorjaar van 2020, zal een eindevaluatie plaatsvinden op basis waarvan eventuele vervolgstappen worden bepaald. Wij zullen u hierover informeren.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Michel Tromp
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. *Samenvatting tussenevaluatie pilot 'Schuldenvrij'*
Join kenmerk: INT/19/920718

Samenvatting tussenevaluatie pilot 'Schuldenvrij'

Gemeente Zevenaar – juni 2019

Door Roos Koopmans

Inleiding

Wij streven naar een zo laagdrempelig mogelijke schuldhulpverlening. De pilot 'Schuldenvrij' moet er toe leiden dat mensen eerder worden geholpen bij beginnende financiële problemen en niet in een minnelijke of wettelijke regeling schuldhulpverlening terecht komen. In de beleidsnota armoede en schulden 2019 is dan ook de ambitie opgenomen "Wij willen schulden sneller signaleren". Deze ambitie komt voort uit het feit dat 1 op de 5 huishoudens een grote kans heeft op problematische schulden. Voor gemeente Zevenaar betekent dit naar schatting 3800 huishoudens. Om onze ambitie waar te maken hebben wij in ons armoede & schuldenbeleid de volgende doelstelling opgenomen: *"Op 1 januari 2022 hebben we van de 3800 huishoudens met een grote kans op problematische schulden 10% nieuwe huishoudens in beeld."*

Tussentijdse resultaten van de pilot 'Schuldenvrij'

In maart 2019 is een preventiemedewerker gestart om de pilot 'Schuldenvrij' uit te voeren. Het doel van deze pilot is het actief benaderen van inwoners voor ondersteuning bij beginnende financiële problemen. Een leidraad voor actie is een signaal dat een inwoner betalingsachterstanden heeft. Om inwoners eerder te bereiken zijn afspraken gemaakt met partners zoals woningcorporaties. Zij geven signalen van betalingsachterstanden door. In de periode maart t/m juni 2019 heeft dit geleid tot 47 preventieve trajecten. In de trajecten worden inkomsten en uitgaven in kaart gebracht, budget coaching gegeven en meegedacht in te nemen stappen. Het preventieve traject omvat maximaal 5 gesprekken. Daarnaast hebben wij de toegang tot schuldhulpverlening gemakkelijker gemaakt doordat partners (verwijzers en hulpverleners) makkelijker online kunnen melden.

Doelgroep

De doelgroep binnen de pilot is erg divers. Zowel in hoogte van schulden, variërend tussen de €1.782,- en € 177.945,04, als in persoonlijke situatie zoals zorgproblematiek binnen het huishouden. Ook de motivatie en het hebben of kunnen leren van vaardigheden is divers. Gedrag is één van de belangrijkste factoren in het maken van schulden (Nibud, 2014). In alle trajecten wordt daarom budgetcoaching en het bevorderen van zelfredzaamheid geïntegreerd.

Eind juni hebben 22 van de 47 inwoners het traject afgerond. Over de afgeronde trajecten kunnen we het volgende zeggen:

- 5 trajecten zijn succesvol schuldenvrij dan wel met één resterende aflossing. Indien aan de orde zijn deze mensen doorverwezen naar de RSD voor werk of participatiemogelijkheden;
- 5 trajecten zijn afgesloten met een duidelijk zicht op wat de inwoner zelf kan oppakken. Er is een overzichtelijk aantal resterende aflossingen waarmee zij hun 100% afbetaling verwezenlijken;
- 5 trajecten zijn niet succesvol om redenen als niet op komen dagen, verhuizing en motivatie.
- 2 trajecten zijn vanwege de hoogte en complexiteit van de schulden doorverwezen naar bewindvoering;
- Voor 5 trajecten is de stabilisatiefase uitgevoerd om schulden niet verder op te laten lopen, waarna een aanvraag voor een traject schuldhulpverlening is gedaan.

Kosten en baten van de pilot 'Schuldenvrij'

Voor de pilot is totaal incidenteel € 100.000,- beschikbaar gesteld vanuit de Kadernota 2018-2022. Daarnaast verwachten we door de aanzuigende werking van de pilot extra kosten doordat meer aanspraak wordt gemaakt op gemeentelijke voorzieningen en regelingen zoals de bijzondere bijstand. In hoeverre inwoners ook zonder de pilot gebruik hadden gemaakt van deze voorzieningen is niet goed in te schatten. Onderstaande tabel geeft een inschatting van de gemaakte kosten tot en met juni 2019 en een inschatting van de totale kosten voor de gehele looptijd. De vaste incidentele kosten zijn begroot. De extra kosten voor gemeentelijke voorzieningen zijn een effect van de inzet van de pilot.

Tabel – Inschatting kosten pilot 'Schuldenvrij'

<u>Vaste incidentele kosten</u>		Maart t/m juni 2019	Inschatting juli tot voorjaar 2020	Totaal maart 2019 tot voorjaar 2020
Pilot kosten (o.a. preventiemedewerker)		€23.000,-	€48.000,-	€71.000,-
<u>Extra kosten</u>				
Aanvragen gemeentelijke voorzieningen vanuit pilot	Aantal	Kosten per 12 maanden		
Aanvraag bijzondere bijstand t.b.v. bewindvoering	5	€7600,-		
Aanvraag bijzondere bijstand t.b.v. overige doelen	1	€1100,-		
Collectieve ziektekostenverzekering	6	€2.900,-		
Gelrepas	9	€2.000,-		
Kwijtschelding gemeentelijk belastingen	15	€5.200,-		
Inschatting extra kosten gemeentelijke voorzieningen n.a.v. pilot		€18.800,-	€37.600,- (inschatting op basis van periode maart t/m juni 2019)	€56.400,-
Inschatting totale kosten pilot		€41.800,-	€85.600,-	€127.400,-

De baten van de pilot zijn op dit moment nog lastig vast te stellen, omdat besparingen op basis van preventieve inzet pas na een aantal jaar merkbaar worden. De landelijke gegevens die hierover bekend zijn laten zien dat een investering van € 1,- in preventieve schuldhulpverlening de maatschappij in haar geheel tussen de € 2,46 – € 4,22 oplevert. Voor gemeenten ligt de besparing bij een investering van € 1,- tussen de € 1,57 – € 2,91 (Geuns, R. van, Jungmann, N., Kruis, G., Calkoen, P., & Anderson, M., 2011).

Effectiviteit en aanbevelingen

Het doel van de pilot, het actief benaderen van bewoners voor ondersteuning bij beginnende financiële problemen, wordt bereikt door de manier waarop de pilot nu invulling krijgt. De actieve benadering van mensen met (beginnende) financiële problemen brengt een groot aantal nieuwe

huishoudens in beeld. Als we deze aanpak doorzetten zal de beoogde doelstelling uit het schuldenbeleid, 380 nieuwe huishoudens in beeld per 1-1-2022, naar verwachting worden behaald. Echter zijn niet alle trajecten preventief te noemen. Soms was al sprake van een problematische schuldensituatie. Het belangrijkste onderdeel waarop nog winst te behalen valt is versterking van de samenwerking tussen de verschillende partijen werkzaam op het gebied van schulden. Afstemming van werkzaamheden is hierin van belang: wie doet wat en heeft welke expertise? Waar liggen de grenzen tussen werkzaamheden in het voorliggend veld, gemeentelijke preventieve taken en schuldhulpverlening.

Tijdens het vervolg van de pilot 'Schuldenvrij' hebben de volgende taken prioriteit:

- Het bepalen van een visie op 'preventie', op basis waarvan de gemeentelijke taken worden uitgevoerd.
- Het maken van duidelijke afspraken binnen de keten schulddienstverlening over samenwerking, taken, doorverwijzingen en nazorg.
- Bepalen of en zo ja welke actie wordt verricht wanneer inwoners niet reageren op herhaalde verzoeken om in gesprek te gaan.
- Het toevoegen van budgetbeheer en –coaching aan ons aanbod van schuldhulpverlening. Hiervoor wordt een aparte pilot opgestart, waarmee we zowel beter maatwerk willen bieden, als de kosten van bewindvoering proberen te verminderen.